

Äldrenämnden
Protokoll

Datum:
2022-03-31

Äldrenämndens protokoll torsdagen den 31 mars 2022

Plats och tid

Stadshuset KF-salen, klockan 16:00–19:35

Paragrafer

30–42

Justering

Uppsala kommun använder sig av en avancerad elektronisk underskrift för justering av beslutsprotokoll. Denna återfinns sist i protokollet.

Justeringen sker tisdagen den 5 april 2022.

Protokollförare

Peter Jernberg, nämndsekreterare

Närvarande

Beslutande

Eva Christiernin (S), ordförande
Johan Edstav (MP)
Rigmor Stenmark (C)
Tobias Smedberg (V), §§ 33, 39
Soraja Nadimpour (S)
Staffan Yngve (S), §§ 30–33
Mohammed Mekrami (S), närvarar på distans
Camilla Westerborn (L)
Cecilia Forss (M)
Anna-Karin Westerlund (M)
Ingrid Nordlander (V), §§ 30–41
Anders Sehlin (SD)
Ingemar Virsén (KD)
Carl Åborg (V), §§ 30, 31, 32, 34–38, 40, 41, 42
Eileen Rönnlund Holmgren (S), §§ 34–42
Gunnel Borgegård (L), § 42

Ej tjänstgörande ersättare

Eileen Rönnlund Holmgren (S), §§ 30–33
Gunnel Borgegård (L), §§ 30–41
Ulf Stjernefeldt (M), närvarar på distans
Karolina Wigenfeldt (C)
Carl Åborg (V), §§ 33, 39

Övriga närvarande

Lenita Granlund, förvaltningsdirektör
Åsa Markström, stabschef
Karin Brolin, Yvonne Jonsson, Heikki Syrjäpalo och Rasmus Sundström,
avdelningschefer
Magnus Bergman-Kyllönen, ekonomichef
Åsa Holmstrand, HR-chef
Rasmus Wennström, enhetschef
Helena Thorén-Lindqvist, kommunikationsansvarig
Rikard Sörell, ekonomistrateg

Peter Jernberg, nämndsekreterare

Äldrenämnden
Protokoll

Datum:
2022-03-31

Deltar vid föredragning

Lena Grapp, stadsjurist

§ 30

Val av justerare samt justeringsdag

Äldrenämnden utser Rigmor Stenmark (C) att justera dagens protokoll tillsammans med ordföranden den 5 april 2022.

§ 31

Fastställande av föredragningslista

Omsorgsnämnden fastställer utsänd föredragningslista med följande ändringar:

- ärende 4, **Framtidens hälso- och sjukvård**, utgår,
- ärende 7, **Upphävande av beslut om att medarbetare som arbetar brukarnära inom våra vård- och omsorgsverksamheter ska vara vaccinerade mot covid-19**, utgår,
- initiativärende från Centerpartiet respektive Vänsterpartiet behandlas i anslutning till punkt 12, **Frågor och skrivelser från nämndens ledamöter**.

§ 32

Riktlinjer för biståndsbedömning i äldreomsorgen

ALN-2022-00117

Beslut

Äldrenämnden beslutar

1. **att** anta föreslagna *Riktlinjer för biståndsbedömning i äldreomsorgen, Bistånd enligt socialtjänstlagen (2001:453) inom äldrenämndens ansvarsområde i Uppsala kommun, samt*
2. **att** de nya riktlinjerna ersätter tidigare riktlinjer.

Sammanfattning

Äldrenämnden beslutade 9 december 2021, § 156, att uppdra till vård och omsorgsförvaltningen att genomföra en översyn av riktlinjerna för biståndsbedömning i äldreomsorgen.

Föreslagna riktlinjer ersätter äldrenämndens tidigare riktlinjer för biståndsbedömning i äldreomsorgen. Det grundläggande syftet med riktlinjerna är liksom tidigare att säkerställa en rättssäker, effektiv och likvärdig hantering avseende såväl handläggning som bedömning av enskildas ansökningar om bistånd enligt socialtjänstlagen inom nämndens ansvarsområde.

Yvonne Jonsson, avdelningschef, föredrar ärendet för nämnden.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 24 mars 2022
- Bilaga, Riktlinjer för biståndsbedömning i äldreomsorgen, (diarienummer ALN-2022-00117)

Yrkanden

Cecilia Forss (M) yrkar att skrivningen om anhöriganställning skall stå kvar så som det står i riktlinjerna idag.

Ordförande Eva Christiernin (S) yrkar avslag på Cecilia Forss (M) yrkande.

Äldrenämnden
Protokoll

Datum:
2022-03-31

Rigmor Stenmark (C), Ingemar Virsén (KD) samt Anders Sehlin (SD) yrkar bifall till Cecilia Forss (M) yrkande.

Beslutsgång

Ordföranden ser att det finns ett förslag om att behålla anhänganställning i riktlinjerna, enligt Cecilia Forss (M) yrkande.

Ordföranden frågar om det är nämndens mening att avslå yrkandet att behålla anhänganställning i riktlinjerna eller att bifalla detsamma, och finner att nämnden avslår yrkandet.

Ordföranden frågar sedan om det är nämndens mening att besluta enligt arbetsutskottets förslag och finner att nämnden beslutar så.

Reservation

Rigmor Stenmark (C), Cecilia Forss (M), Anna-Karin Westerlund (M), Ingemar Virsén (KD) och Anders Sehlin (SD) reserverar sig mot beslutet till förmån för Cecilia Forss (M) yrkande.

Särskilt yttrande

Ingrid Nordlander (V) och Carl Åborg (V) anmäler ett särskilt yttrande enligt följande:

I förslaget till riktlinjer för biståndsbedömning i äldreomsorgen framgår att riktlinjerna ska ge en ökad rättssäkerhet för enskilda och ska samtidigt säkerställa att biståndsbeslut fattas på likartade bedömningsgrunder, se sid 4. När det gäller de fyra kriterier för särskilt boende sid 31 så finns ingen beskrivning vad ”ett stort omvårdnadsbehov över hela dygnet” innebär. Inte heller vilka medicinska behov som kan vara grund för särskilt boende. Där bör tex upprepade fallolyckor, mycket svårt att röra sig, hjälp på natten osv nämnas. Nämndens uppgift är att ge vägledning, inte detaljstyrning, till förvaltningens biståndshandläggare. Men kriterierna i avsnittet om särskilda boenden är för luddiga vilket kan leda till olikartad biståndsbedömning.

Vi vill också understryka vikten av att de nya skrivelserna om att beakta ålder och social situation/ensamhet verkligen ska ge effekt i biståndsbedömningen. Något som nämnden bör följa upp framöver.

§ 33

Översyn av hemtjänst och hemsjukvård i Uppsala kommun

ALN-2022-00132

Beslut

Äldrenämnden beslutar

1. **att** uppdra till förvaltningen att utreda förslag till modell för utförande av hemtjänst och hemsjukvård i Uppsala kommun,
2. **att** i föreslagen modell beakta grundläggande värden såsom valfrihet för individen och en mångfald av aktörer, samt
3. **att** återrapportera förslag till modell på äldrenämndens junisammanträde.

Sammanfattning

Uppsala kommun upphandlar sedan 2009 utförare av hemtjänst och hemsjukvård enligt lagen om valfrihetssystem (2008:962) LOV. Syftet med valfrihetssystemet har varit att öka den enskildes frihet, delaktighet och inflytande, samt att skapa incitament för ökad mångfald och att ge utförarna möjlighet till kvalitetsprofilering.

Behov finns av en översyn av befintlig modell för kommunens utförande av hemtjänst och hemsjukvård. Översynen ska beakta konsekvenser inom följande områden:

- Effekter för kvalitet och kontinuitet i utförd vård och omsorg
- Kostnadseffekter för nämnden
- Effekter för individens möjlighet och rätt till valfrihet
- Nämndens möjligheter att bekämpa välfärdsbrottslighet
- Miljö- och climateffekter för nämnden

Lena Grapp, stadsjurist, deltar under överläggningen av ärendet.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 17 mars 2022

Yrkanden

A. Ingemar Virsén (KD) yrkar att utredningen ska få mer tid på sig till november månad.

Ordförande Eva Christiernin (S) yrkar avslag på Ingemar Virséns (KD) yrkande.

B. Tobias Smedberg (V) yrkar att nämnden ska föreslå kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att fatta beslut att kommunens användning av lag om valfrihet, LOV, inom äldreomsorgens hemtjänstverksamhet ska upphöra.

C. Tobias Smedberg (V) yrkar att andra att-satsen i arbetsutskottets förslag ändras till följande lydelse: ”att i föreslagen modell beakta grundläggande värden såsom valfrihet för individen och en mångfald av icke vinstdrivande aktörer.”

D. Tobias Smedberg (V) yrkar avslag till att-sats två i arbetsutskottets förslag om yrkande C faller.

Ingemar Virsén (KD) yrkar avslag på Tobias Smedbergs (V) yrkanden.

Rigmor Stenmark (C) yrkar avslag på Ingemar Virséns (KD) yrkande.

Beslutsgång

Ordföranden frågar först om det är nämndens mening att avslå eller bifalla yrkande A och finner att nämnden avslår yrkandet.

Ordföranden frågar sedan om det är nämndens mening att avslå eller bifalla tillägg enligt yrkande B och finner att nämnden avslår yrkandet.

Ordföranden frågar därefter om det är nämndens mening att avslå eller bifalla ändring av arbetsutskottets förslag enligt yrkande C och finner att nämnden avslår yrkandet.

Ordföranden frågar sedan om det är nämndens mening att avslå eller bifalla ändring av arbetsutskottets förslag enligt yrkande D och finner att nämnden avslår yrkandet.

Ordföranden frågar avslutningsvis om det är nämndens mening att besluta enligt arbetsutskottets förslag och finner att nämnden beslutar så.

Äldrenämnden
Protokoll

Datum:
2022-03-31

Reservation

Ingemar Virsén (KD) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande.

Tobias Smedberg (V) och Ingrid Nordlander (V) reserverar sig mot beslutet enligt följande:

Vi reserverar oss mot beslutet att inte göra upp med den privata vinstjakt som alldeles uppenbart är både farlig och kostnadsdrivande. Att övriga partier i nämnden inte ens förmår att redan nu uttala att den allra mest olämpliga form av privatisering, den enligt lag om valfrihetssystem, ska tas bort är häpnadsväckande. Med detta förslag nämnden nu fattat kommer man i värsta fall att fortsätta precis som nu, trots alla de brister som uppenbarats genom Attendo-skandalen, och i ”bästa” fall ersätta nuvarande privatiseringssystem med ett annat privatiseringssystem. Det är sorgligt att Vänsterpartiet nu är ensamma till vänster om Kristdemokraterna i synen på driften av vår äldreomsorg. Särskilt efter som 67 procent av befolkningen är på vår sida och vill stoppa vinstjakten i välfärden.

§ 34

Årsrapport avtals- och uppdragsuppföljning 2021

ALN-2022-00130

Beslut

Äldrenämnden beslutar

1. **att** godkänna årsrapporten enligt ärendets bilaga,
2. **att** uppdrag till förvaltningen att i september återkomma till nämnden och informera om arbetet med nya metoder för uppföljningar, samt
3. **att** uppdra till förvaltningen att presentera förslag på åtgärder för hur brott mot välfärden ska motverkas inom nämndens ansvarsområde. Detta gäller såväl de interna processerna som de externa aktörerna.

Sammanfattning

Årsrapport 2021 för avtals- och uppdragsuppföljning är en sammanställning av förra årets uppföljningar som genomförts av förvaltningen.

Huvudsyftet med avtals- och uppdragsuppföljningar är att kontrollera att utförarna följer de avtal eller uppdrag som ligger till grund för den äldreomsorg som ska utföras. Resultatet av uppföljningarna redovisas i ärendets bilaga, Årsrapport avtals- och uppdragsuppföljning 2021.

Arbete fortgår med att utveckla effektiva och proaktiva åtgärder för uppföljningar.

Johan Eikman, enhetschef, föredrar ärendet för nämnden.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 23 mars 2022
- Bilaga, Årsrapport avtals- och uppdragsuppföljning 2021

Yrkande

Camilla Westerborn (L) yrkar bifall till arbetsutskottets förslag.

Äldrenämnden
Protokoll

Datum:
2022-03-31

Särskilt yttrande

Carl Åborg (V) och Ingrid Nordlander (V) anmäler ett särskilt yttrande enligt följande:

Med anledning av den skandal med Attendo inom Uppsalas hemtjänst som nyss uppdagats vill vi poängtera vikten av att kommunen ökar förekomsten av oanmälda besök och inspektioner.

§ 35

Delegationsbeslut till äldrenämnden för perioden 10 februari till 23 mars 2022

ALN-2022-00009

Beslut

Äldrenämnden beslutar

1. **att** godkänna redovisningen av delegationsbeslut för perioden 10 februari till 23 mars 2022 och lägga den till protokollet.

Sammanfattning

Till nämnden anmäls delegationsbeslut enligt

1. Lista över delegationsbeslut enligt socialtjänstlagen (SoL) avseende Bistånd Västra i februari 2022,
2. Lista över delegationsbeslut enligt SoL avseende Bistånd Östra i februari 2022,
3. Protokoll, äldrenämndens arbetsutskott 17 mars 2022.

§ 36

Anmälningssärenden till äldrenämnden för perioden 10 februari till 23 mars 2022

ALN-2022-00010

Beslut

Äldrenämnden beslutar

1. **att** notera anmälningssärenden för perioden 10 februari till 23 mars 2022, enligt ärendets förteckning, till protokollet.

Sammanfattning

Till nämnden anmäls ärenden enligt förteckning nedan över anmälningssärenden till äldrenämnden för perioden 10 februari till 23 mars 2022.

1. Dom från förvaltningsrätten 16 februari 2022
2. Protokoll, äldrenämndens arbetsutskott 10 februari 2022
3. Protokoll från vård- och omsorgsförvaltningens samverkan 11 februari 2022
4. Protokoll, äldrenämnden 16 februari 2022
5. Protokoll, äldrenämnden 17 mars 2022

Information från plan- och byggnadsnämnden:

6. Detaljplan för Södra Gunsta, etapp 2 på granskning mellan 11 mars och 1 april 2022
7. Tre detaljplaner har fått laga kraft
8. Detaljplan för del av kvarteret Fröj på samråd mellan 18 mars och 29 april 2022
9. Detaljplan för del av Sämund på samråd mellan 21 mars och 2 maj 2022
10. Ärendelista - äldrenämnden mars 2022

§ 37

Informationsärenden

Ekonomiskt bokslut per februari 2022

Magnus Bergman-Kyllönen, ekonomichef, informerar nämnden om nämndens ekonomiska bokslut per februari 2022.

Nämndens totala resultat per februari 2022 är -11 miljoner kronor vilket är en avvikelse med -11 miljoner kronor mot budget.

Äldrenämnden har inför sammanträdet fått ta del av den skriftliga rapporten *Ekonomiskt bokslut per februari 2022*.

Redovisning enkät närstående egen regi – särskilt boende (SÄBO)

Heikki Syrjäpalo, avdelningschef, informerar nämnden om den anhörigenkät som förvaltningen genomfört och redovisar resultatet av enkäten.

Information om aktuellt läge för arbetsskor

Åsa Holmstrand, HR-chef, informerar nämnden om aktuellt läge när det gäller arbetsskor till personalen.

Uppföljning av riktlinje om mat

Karin Eduards, välfärdsutvecklare, informerar nämnden om förvaltningens uppföljning av riktlinjen för mat, måltider och nutrition och de resultat, den analys och de slutsatser förvaltningen kommit fram till i uppföljningen.

Covid-19

Lenita Granlund, förvaltningsdirektör, informerar nämnden om aktuellt läge inom nämndens verksamheter när det gäller Covid-19.

Nämnden får även information om att kommunstyrelsen på sitt sammanträde den 6 april 2022 beräknas besluta att upphäva del av kommunstyrelsens tidigare beslut om att medarbetare som arbetar brukarnära inom vård- och omsorgsverksamheter ska vara vaccinerade mot Covid-19.

Äldrenämnden
Protokoll

Datum:
2022-03-31

Beredskap i kommunen

Rasmus Wennström, enhetschef, informerar nämnden om hur vård- och omsorgsförvaltningen och kommunen arbetar med beredskap.

Läget efter hävning av avtal med Attendo

Lenita Granlund informerar nämnden om läget efter hävningen av avtalet om hemvård med Attendo.

Äldrenämnden
Protokoll

Datum:
2022-03-31

§ 38

Deltagande konferens och möten

Nämndens förtroendevalda har inget att anmäla när det gäller konferenser och möten.

§ 39

Initiativärende från Cecilia Forss (M), Anna-Karin Westerlund (M) och Ingemar Virsén (KD) om att upprätta nytt hemtjänstavtal enligt LOV med Attendo

Beslut

Äldrenämnden beslutar

1. **att** avslå initiativärendet.

Sammanfattning

Cecilia Forss (M), Anna Karin Westerlund (M) och Ingemar Virsén (KD) väcker initiativärendet i samband med överläggningen av ärende 5, **Översyn av hemtjänst och hemsjukvård i Uppsala kommun** (§ 33 ovan).

Nämnden är överens om att behandla ärendet under dagens sammanträde, i anslutning till överläggningen i ärende 5, samt att ärendet protokollförs tillsammans med övriga initiativärenden som anmäls under sammanträdet.

Lena Grapp, stadsjurist, deltar under överläggningen.

Yrkanden

Cecilia Forss (M), Anna Karin Westerlund (M) och Ingemar Virsén (KD) yrkar i initiativärendet, för att säkerställa hög kvalitet och hög tillgänglighet för brukarna, att ett nytt hemtjänstavtal enligt LOV upprättas med Attendo. Detta skall inte gälla område 4 som för närvarande är föremål för utredning. En förutsättning för nya avtal är att Attendo kan uppvisa en plan för intern kontroll för de områden som skall ingå i det nya avtalet.

Ordförande Eva Christiernin (S) yrkar avslag på initiativärendet.

Johan Edstav (MP) yrkar å det tydligaste avslag på initiativärendet.

Camilla Westerborn (L) yrkar avslag på initiativärendet.

Tobias Smedberg (V) yrkar avslag på initiativärendet.

Rigmor Stenmark (C) yrkar avslag på initiativärendet.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om det är nämndens mening att avslå initiativärendet eller att bifalla detsamma och finner att nämnden avslår initiativärendet.

Reservation

Cecilia Forss (M), Anna Karin Westerlund (M) och Ingemar Virsén (KD) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande.

Särskilt yttrande

Rigmor Stenmark (C) anmäler ett särskilt yttrande enligt följande:

Ett enigt arbetsutskott i Äldrenämnden beslutade den 17 mars att häva avtalet med vårdbolaget Attendo sedan det uppdagats att grova fel begåtts inom hemtjänsten.

Att nu upphäva det beslutet och på nytt teckna ett avtal med Attendo, innan den utredning är klar som påbörjats från såväl kommunen som vårdbolaget anser vi inte är försvarbart. Det ger fel signaler till alla berörda och skapar ännu mer oro.

Centerpartiet kräver att garantier ges för att alla hemtjänsttagare, brukare, ska ha rätt till och få en kvalitetssäker vård i hemmet.

Om det visar sig att Attendo i framtiden kan garantera en god och säker hemtjänst med kompetenta givare är vi beredda att teckna ett nytt avtal med vårdföretaget. Ett avtal som då ska delas upp i de fyra områden inom hemtjänsten som företaget har i kommunen. Detta för att det ska på ett bättre sätt än för närvarande kunna följas upp och vidtas åtgärder inom det området som berörs utan att alla områden i kommunen berörs.

Centerpartiet kräver en god och kvalitetssäker vård med valfrihet för brukarna.

Det är av yttersta vikt att såväl privata bolag som kommunens egenregi noga utreds och att uppföljningar görs kontinuerligt.

§ 40

Initiativärende från Rigmor Stenmark (C) och Karolina Wigenfeldt (C) om besök hos äldre

Rigmor Stenmark (C) anmäler ett initiativärende från Centerpartiet om besök hos äldre enligt följande:

En stor och växande andel av befolkningen i Sverige är seniorer. Uppsala har samma utveckling. Vi blir allt äldre tack vare att vi är friskare och är mer aktiva än tidigare generationer. Seniorers livserfarenhet och kompetens är en stor tillgång för samhället.

Men det finns mycket som behöver bli bättre i omsorgen om äldre. Inte minst behövs fler förebyggande hälsoinsatser för äldre för att få en tryggare vardag.

I Uppsala hade vi en besöksverksamhet tidigare hemma hos de äldre. Det ersattes av skriftlig information. Det var inte ett bra beslut. Man ger inte den hjälp som behövs med att bara skicka ut en informationsbroschyr.

Med ett personligt besök i hemmet har man större möjlighet att arbeta förebyggande genom ett direkt samtal och kontakt med personen ser man och hör vad som brister och vad som kan hjälpa den äldre att få ett ännu bättre liv.

Ensamhet är ett gissel det talar vi ofta om, det kan brytas. Fallolyckor kan förebyggas, rådgivning om matvanor kan ges och man kan hjälpa till att få vårdbesök om det behövs. Det är mycket som kan åtgärdas vid ett personligt besök och samtal hos de äldre.

Att arbeta förebyggande gagnar såväl personer som samhället.

Vi kräver därför i detta initiativ till nämnden att de personliga besöken återupptas hos de äldre.

§ 41

Initiativärende från Tobias Smedberg (V), Ingrid Nordlander (V) och Carl Åborg (V) om att porta Attendo från äldreomsorgen

Ingrid Nordlander och Carl Åborg (V) anmäler ett initiativärende från Vänsterpartiet om att porta Attendo från äldreomsorgen enligt följande:

Äldre som inte har fått den vård de har rätt till, fusk med medicinering och fusk med fakturering. Avslöjandet om grov organiserad brottslighet i Attendos hemtjänst i Uppsala kommun har raderat förtroendet för företaget.

Samtidigt som hemtjänstavtalet nu hävts finns Attendo kvar som utförare inom LOV-systemet (Lag om valfrihet) för särskilda boenden för äldre. Även där har allvarliga brister uppmärksammats tidigare. År 2020 avslöjade lokalmedier flertal brister inom arbetsmiljön vid Attendos boenden i Uppsala. För lite personal, obehörig personal och felaktig redovisning av bemanning är exempel på brister som uppmärksammades.

Attendo har upprepade gånger visat sig vara ett företag som prioriterar att göra vinst högre än att säkerställa äldres välmående. Det är dessutom ett bolag som saknar kontroll över sin verksamhet.

Det är helt orimligt att Attendo med dessa återkommande problem kan ges förtroende att sköta en av kommunens mest känsliga och sårbara uppgifter, omsorg om kommunens äldre. Vi vill att förvaltningen ges i uppdrag att omgående identifiera hur kommunen kan agera för att snarast möjligt få bort Attendo som utförare inom Uppsala kommuns äldreomsorg.

Kommunen ska självfallet säkerställa att berörd personal ges möjlighet att följa med till ny utförare / egen regi.

Vi vill med detta initiativärende yrka

Att förvaltningen ges i uppdrag att ta fram förslag på hur kommunen kan agera för att snarast möjligt få bort Attendo som utförare inom hela Uppsala kommuns äldreomsorg.

Att förvaltningen presenterar förslag till beslut till äldrenämndens sammanträde i maj.

Äldrenämnden
Protokoll

Datum:
2022-03-31

§ 42

Frågor från nämndens ledamöter

Carl Åborg (V) väcker frågan om hur det har gått med den beslutade utredningen om "Akademiskt vård- och omsorgsboende" som skulle ha återrapporterats till nämnden i november 2020.

Åsa Markström, stabschef, svarar att ärendet vilar för närvarande men att det inom förvaltningen pågår arbete med att ta fram andra former som tangerar ärendets art.